

COMISIA
EUROPEANĂ

Strasbourg, 12.9.2023
COM(2023) 535 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Pachetul de măsuri de ajutorare a IMM-urilor

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Pachetul de măsuri de ajutorare a IMM-urilor

1 Întreprinderile mici contează

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) sunt esențiale pentru structura economică și socială a Europei. Cele 24 de milioane de IMM-uri europene reprezintă 99 % din totalul întreprinderilor din UE, asigură două treimi din locurile de muncă din sectorul privat din UE¹ și sunt adânc înrădăcinate în comunitățile locale, în special în zonele rurale². Ele reprezintă mai mult de jumătate din valoarea adăugată în sectorul întreprinderilor nefinanciare din UE și constituie terenul fertil al Europei pentru inovare³, diversitate și egalitate⁴. IMM-urile sunt esențiale pentru dubla tranziție verde și digitală a Europei⁵ și pentru prosperitatea sa pe termen lung.

Ca atare, IMM-urile au reprezentat o prioritate constantă în cadrul politicii Comisiei, cu atât mai mult de la lansarea Strategiei pentru IMM-uri din 2020⁶. Prin cadrul financiar multianual actual (2021-2027) și prin Next Generation EU⁷, Comisia preconizează să pună la dispoziția IMM-urilor peste 200 de miliarde EUR în cadrul diferitelor sale programe de finanțare. Într-o perioadă de crize succesive, redresarea susținută și reziliența IMM-urilor au reprezentat o prioritate-cheie. Mecanismul de redresare și reziliență (MRR)⁸ oferă IMM-urilor un sprijin fără precedent în valoare de până la 45 de miliarde EUR⁹, pe lângă un total de 65 de miliarde EUR din fondurile politicii de coeziune¹⁰. IMM-urile au fost, de asemenea, principalii beneficiari ai Instrumentului european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (SURE), conceput pentru a proteja locurile de muncă și veniturile afectate de pandemia de COVID-19. În plus, interesele IMM-urilor s-au aflat în centrul cadrului temporar al Comisiei privind ajutoarele de stat¹¹, ceea ce a permis

¹ *SME Performance Review 2023* (Evaluarea performanțelor IMM-urilor în 2023), https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

² Sondajul Eurobarometru Flash 486, IMM-uri, întreprinderi nou-înființate, întreprinderi în curs de extindere și antreprenoriat, septembrie 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

³ *Productivity in SMEs and large firms* (Productivitatea IMM-urilor și a întreprinderilor mari), OCDE, 2021, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/54337c24-en/index.html?itemId=/content/component/54337c24-en>.

⁴ Sondajul Eurobarometru Flash 486, IMM-uri, întreprinderi nou-înființate, întreprinderi în curs de extindere și antreprenoriat, septembrie 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

⁵ Aproximativ 89 % dintre IMM-uri iau deja măsuri pentru a fi mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, Sondajul Eurobarometru Flash 498, IMM-urile, eficiența resurselor și piețele ecologice, martie 2022, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2287>.

⁶ COM(2020) 103 final.

⁷ COM(2021) 250 final.

⁸ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/smart.html.

⁹ Tabloul de bord al MRR, metodologia de marcare a pilonilor, „Sprijin pentru IMM-uri” ca domeniu de politică primar sau secundar.

¹⁰ Aceasta include 43 de miliarde EUR în temeiul cadrului financiar multianual 2021-2027 și un total de 22 de miliarde EUR în cadrul inițiativelor pentru investiții ca reacție la coronavirus ale politicii de coeziune și al REACT-EU.

¹¹ Cadrul temporar privind ajutoarele de stat în contextul pandemiei de COVID-19; cadrul temporar de criză al Comisiei pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei; normele generale de exceptare pe categorii modificate [Regulamentul (UE) 2023/1315 al Comisiei];

statelor membre să ofere sprijinul necesar întreprinderilor aflate în dificultate, asigurând în același timp egalitatea de tratament și limitând denaturările nejustificate ale concurenței care ar submina piața unică.

O serie de acțiuni au ajutat IMM-urile europene să profite de noile oportunități de piață oferite de tranziția verde și cea digitală și de cooperarea transsectorială și transfrontalieră. De la crearea unui număr de 150 de centre de inovare digitală pe întregul continent până la instituirea unei rețele de consilieri în materie de durabilitate pentru IMM-uri¹², de la lansarea unor căi de tranziție pentru ecosistemele industriale ale Europei¹³ până la reformarea organizării pieței energiei electrice¹⁴, de la sprijinirea accesului IMM-urilor la date în condiții echitabile¹⁵ până la mobilizarea capitalului de risc pentru întreprinderile nou-înființate și pentru IMM-urile din domenii strategice precum spațiul¹⁶ și de la consolidarea internaționalizării¹⁷ și a comerțului¹⁸, sporind oportunitățile de afaceri prin intermediul inițiativei Global Gateway¹⁹, până la protejarea activelor de proprietate intelectuală²⁰, nevoile IMM-urilor au fost în prim-planul activităților desfășurate de Comisie.

Cu toate acestea, IMM-urile se confruntă cu incertitudini majore, cu constrângeri în materie de aprovizionare, cu deficite de forță de muncă și cu o concurență nu întotdeauna loială. Volatilitatea și imprevizibilitatea în contextul economic actual au îngreunat activitatea IMM-urilor. În anumite perioade din 2021 și 2022, IMM-urile s-au confruntat cu dificultăți în ceea ce privește angajarea de personal nou pentru a face față unei creșteri puternice a cererii. În plus, ele s-au confruntat cu costuri mai mari ale energiei, cauzate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, în timp ce creșterea rapidă a prețurilor materiilor prime a exercitat o presiune și mai mare asupra întreprinderilor mici. Creșterea ratelor dobânzii a îngreunat, de asemenea, accesul IMM-urilor la finanțare.

Este posibil ca aceste dificultăți să persiste. Este extrem de important ca UE și statele membre să continue să sprijine IMM-urile fără întreruperi, să le ajute să își consolideze redresarea și să își valorifice întregul potențial, astfel încât toate acestea – de la magazinul de la colțul străzii și hotelul administrat în familie și până la întreprinderea nou-înființată din

propunerea de revizuire a Regulamentului privind ajutoarele *de minimis*, https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-de-minimis_en.

¹² În cadrul Rețelei întreprinderilor europene.

¹³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en.

¹⁴ COM(2023) 148 final. Propunerea de regulament ar permite statelor membre să aplice controale asupra prețurilor atât pentru IMM-uri, cât și pentru consumatori în timpul crizelor energetice.

¹⁵ COM(2022) 68 final.

¹⁶ Facilitatea de investiții a inițiativei CASSINI injectează aproape 700 de milioane EUR în fonduri cu capital de risc care investesc în spațiu, mobilizând capital de risc în valoare totală de cel puțin 1,5 miliarde EUR pentru întreprinderile nou-înființate și IMM-uri.

¹⁷ IMM-urile beneficiază, de asemenea, de o finanțare în valoare de 1 miliard EUR în cadrul Programului privind piața unică, alocată pentru a sprijini consolidarea competitivității IMM-urilor și internaționalizarea acestora și pentru canalizarea sprijinului către IMM-uri prin intermediarii IMM-urilor, de exemplu prin intermediul Rețelei întreprinderilor europene și al euroclusterelor, facilitate de platforma de cooperare a clusterelor europene.

¹⁸ Toate noile acorduri comerciale ale UE includ capitole dedicate IMM-urilor, care cuprind dispoziții menite să ajute IMM-urile să își dezvolte afacerile cu piețele străine și pe aceste piețe. Un mecanism specific de tratare a plângerilor (<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0>) permite IMM-urilor să raporteze obstacolele în calea accesului lor pe piețe străine.

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_ro.

²⁰ COM(2020) 760. Planul de acțiune ajută societățile, în special IMM-urile, să profite la maximum de invențiile și creațiile lor.

domeniul tehnologiei – să poată contribui în continuare la prosperitatea pe termen lung a Europei.

Prin acest pachet de măsuri de ajutorare a IMM-urilor, Comisia urmărește să ofere ajutor pe termen scurt, să stimuleze competitivitatea și reziliența IMM-urilor pe termen lung și să promoveze un mediu de afaceri echitabil și favorabil IMM-urilor. Acesta include:

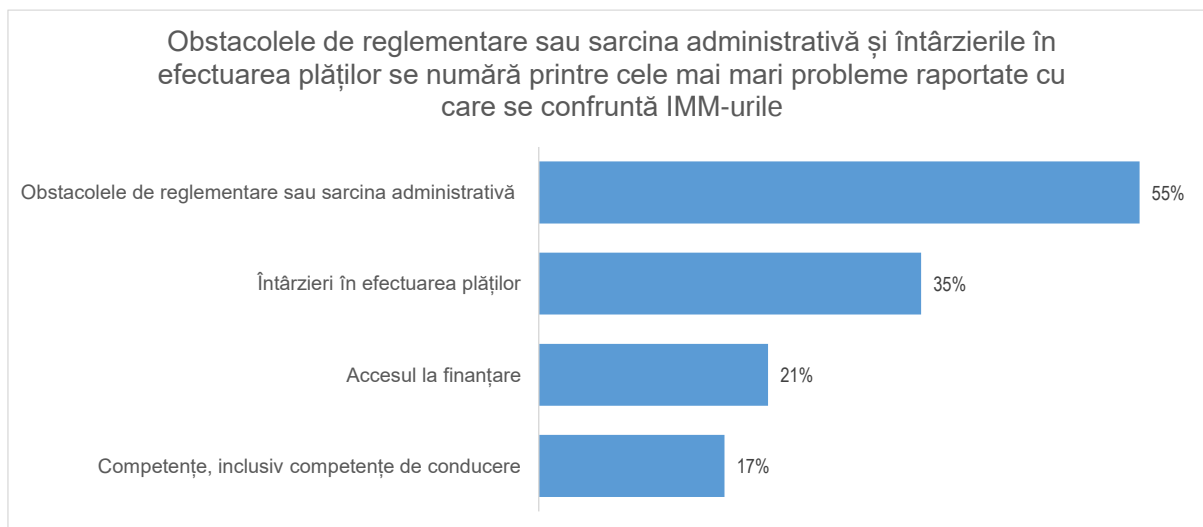
- o propunere de regulament **privind întârzierea în efectuarea plăților**;
- o propunere de **directivă privind simplificarea fiscală pentru IMM-uri**;
- un set de **măsuri** menite să faciliteze activitatea IMM-urilor, să îmbunătățească accesul acestora la finanțare și la forță de muncă calificată și să le sprijine pe tot parcursul ciclului lor de viață.

Prezenta comunicare este însoțită de primul raport privind punerea în aplicare a **portalului digital unic** și de o primă revizuire preliminară a Regulamentului privind relațiile dintre platforme și întreprinderi („**Regulamentul P2B**”)²¹.

2 Provocări: IMM-urile și redresarea lor susținută

IMM-urile nu au revenit încă la nivelurile lor de performanță anterioare pandemiei. Atunci când este ajustată în funcție de inflație, se preconizează că valoarea adăugată a IMM-urilor pentru 2023 va rămâne cu 3,6 % (față de 1,8 % pentru întreprinderile mari) sub nivelul din 2019, în timp ce gradul de ocupare a forței de muncă în cadrul IMM-urilor abia a revenit la nivelurile anterioare crizei²². În termeni reali, în 2022, IMM-urile din 12 dintre cele 14 ecosisteme industriale²³ au înregistrat o scădere a valorii adăugate, iar pentru 2023 se preconizează o scădere a valorii adăugate pentru IMM-urile din toate ecosistemele.

Figura 1: Principalele provocări pentru IMM-uri; sursa: Sondajul Eurobarometru Flash 486

²¹ Regulamentul (UE) 2019/1150 („Regulamentul P2B”) stabilește norme pentru crearea unui mediu de afaceri echitabil, transparent și previzibil pe platformele online, în special pentru întreprinderile și comercianții mai mici.

²² *SME Performance Review 2023* (Evaluarea performanțelor IMM-urilor în 2023), https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

²³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en.

Sarcina administrativă sau obstacolele de reglementare se numără printre cele mai mari probleme cu care se confruntă 55 % dintre IMM-uri²⁴. Un mediu de reglementare previzibil, o bună guvernare și un cadru instituțional eficient contribuie la consolidarea competitivității, la asigurarea echității și la acordarea de ajutor.

Întârzierile în efectuarea plăților cu care se confruntă IMM-urile împiedică competitivitatea, sporesc incertitudinea și, în cazul achizițiilor publice, descurajează participarea. În orice întreprindere afectată, ele sporesc nevoile de capital circulant și costurile de finanțare, determină creșterea costurilor din cauza timpului petrecut pentru urmărirea debitorilor și, prin urmare, reduc capacitatea de a investi.

Accesul la finanțare necesită mai multe eforturi din partea întreprinderilor mici decât din partea întreprinderilor mari. Incertitudinea sporită și costurile mai mari de finanțare reduc capacitatea IMM-urilor de a investi. La sfârșitul anului 2022, IMM-urile se așteptau la o deteriorare iminentă a disponibilității tuturor tipurilor de finanțare²⁵.

Disponibilitatea personalului calificat sau a cadrelor de conducere cu experiență a ajuns recent să reprezinte cea mai importantă problemă pentru 27 % dintre IMM-urile din UE²⁶, iar 70 % dintre IMM-uri raportează o creștere a costurilor cu forța de muncă²⁷. Rezultatele Eurobarometrului privind competențele²⁸, prezentat în paralel cu prezenta comunicare, arată că deficitul de competențe frânează activitățile comerciale pentru 63 % dintre IMM-uri și, de asemenea, împiedică eforturile acestora de digitalizare (pentru 45 % dintre IMM-uri) și de înverzire (pentru 39 % dintre IMM-uri).

Aceste provocări vor face obiectul acțiunilor prezentate în prezentul pachet de măsuri de ajutorare a IMM-urilor, astfel cum sunt descrise mai jos.

3 Ajutor pentru IMM-uri: sprijinirea IMM-urilor pentru a-și putea desfășura activitatea în vremuri dificile

3.1 Facilități pentru IMM-uri

3.1.1 Simplificarea impozitelor

Întreprinderile, în special cele care desfășoară activități transfrontaliere, se confruntă cu un mediu complex și costuri de conformare ridicate ca urmare a faptului că trebuie să respecte sisteme diferite de impozitare a societăților atunci când desfășoară activități în mai multe state membre. Prin urmare, în cadrul prezentului pachet de măsuri de ajutorare a IMM-urilor, Comisia propune o simplificare importantă în domeniul impozitării directe pentru IMM-urile care au creat o prezență fiscală într-un alt stat membru prin intermediul unui sediu permanent. Acestor IMM-uri li se va permite să calculeze baza de impozitare pentru sediile lor permanente din alte state membre în conformitate cu normele din statul

²⁴ Sondajul Eurobarometru Flash 486, IMM-uri, întreprinderi nou-înființate, întreprinderi în curs de extindere și antreprenoriat, septembrie 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

²⁵ *Survey on the Access to Finance of Enterprises, SAFE*, (Sondaj privind accesul la finanțare al întreprinderilor, SAFE), decembrie 2022, https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_en.

²⁶ Ibidem.

²⁷ Ibidem.

²⁸ Sondajul Eurobarometru Flash 529 privind Anul European al Competențelor: deficitul de competențe, strategiile de recrutare și de reținere a personalului în întreprinderile mici și mijlocii (publicat în septembrie 2023).

membru în care își mențin sediul central și cu care sunt cel mai familiarizate. Normele avute în vedere vor aduce beneficii în special IMM-urilor aflate într-un stadiu incipient al extinderii internaționale. În evaluarea impactului care însoțește propunerea se estimează că aceasta ar putea reduce costurile de conformare fiscală suportate de IMM-uri cu 32 %, ceea ce ar duce la economii în valoare totală de până la 3,4 miliarde EUR pe an.

În plus, pentru a reduce sarcina cu care se confruntă întreprinderile mici care desfășoară activități transfrontaliere în ceea ce privește TVA pe întregul teritoriu al UE, începând cu 1 ianuarie 2025 se vor aplica noi norme în materie de TVA²⁹. Întreprinderile mici eligibile vor avea opțiunea de a scuti de TVA livrările de bunuri și prestările de servicii efectuate în oricare alt stat membru al UE, în plus față de cele din statul membru de stabilire.

Comisia:

- **Acțiunea 1:** va propune o directivă privind simplificarea fiscală care să instituie un sistem fiscal pentru sediile centrale ale IMM-urilor.

3.1.2 O mai bună legiferare pentru IMM-uri

Comisia se angajează să asigure un mediu de reglementare favorabil întreprinderilor, care să ajute IMM-urile să fie productive, competitive și reziliente. În 2021, Comisia a consolidat și mai mult testul IMM, un instrument care analizează impactul propunerilor asupra IMM-urilor, pentru a-și îmbunătăți în continuare analiza, precum și pentru a îmbunătăți raportarea cu privire la aceste impacturi³⁰. În prezent, testul IMM trebuie efectuat și raportat într-un mod mai sistematic în toate rapoartele de evaluare a impactului, atunci când este proporțional cu relevanța unei inițiative pentru IMM-uri. Cu toate acestea, îmbunătățirea în continuare a aplicării testului IMM este atât fezabilă, cât și necesară: prin urmare, Comisia va da curs recomandărilor pe care platforma „Pregătiți pentru viitor”³¹ le va publica în cursul anului 2023 cu privire la aplicarea testului IMM pentru a asigura evaluări și mai detaliate și mai coerente ale impactului propunerilor sale legislative asupra IMM-urilor³².

80 % din totalul inițiativelor legislative ale UE sunt considerate relevante pentru IMM-uri, pe baza filtrului pentru IMM-uri³³, un instrument utilizat în primele etape ale procesului de elaborare a politicilor și care reprezintă o parte esențială a testului IMM. Începând din ianuarie 2022, acest instrument a adus în prim-plan interesele IMM-urilor, în strânsă cooperare cu rețeaua reprezentanților pentru IMM-uri³⁴. Acesta a fost consolidat și mai mult din martie 2023 odată cu noua verificare din perspectiva competitivității, care

²⁹ Directiva (UE) 2020/285 a Consiliului.

³⁰ COM(2021) 219 final și https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en.

³¹ Platforma „Pregătiți pentru viitor” este un grup de experți la nivel înalt care sprijină Comisia în eforturile sale de simplificare a legislației UE și de reducere a costurilor inutile aferente, https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_ro.

³² Acest lucru vine, de asemenea, în continuarea propunerilor Conferinței privind viitorul Europei din 2022 de a stimula competitivitatea IMM-urilor și de a consolida testul IMM (propunerile 12, 17 și 35).

³³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/55594?locale=ro>.

³⁴ Un grup de experți la nivel înalt din statele membre care oferă consiliere Comisiei cu privire la toate aspectele politicii privind IMM-urile, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-envoys-network_en.

implică o raportare integrată în cadrul tuturor evaluărilor impactului cu privire la impactul competitivității asupra întreprinderilor, inclusiv asupra competitivității IMM-urilor. Comitetul de control normativ, organismul independent de supraveghere al Comisiei pentru controlul calității proiectelor de evaluări ale impactului și de evaluări, a fost extins prin alăturarea a doi membri, iar mandatul său a fost consolidat pentru a spori atenția acordată de acesta competitivității. Comitetul are acum obligația, pe lângă aplicarea principiului numărului constant (*one-in, one-out*) și integrarea dimensiunii prospective în evaluările impactului și evaluările Comisiei, să acorde o atenție deosebită impactului asupra competitivității. În acest sens, Comisia evaluează calitatea estimărilor de costuri și dacă rapoartele explorează suficient potențialul de simplificare a legislației și de reducere a sarcinii inutile pentru întreprinderi și cetățeni. În cadrul următoarei sale reuniuni anuale cu organismele de supraveghere, comitetul va aprofunda discuțiile privind impactul asupra competitivității și impactul asupra IMM-urilor, făcând schimb de bune practici cu alți controlori ai UE³⁵.

Comisia va numi un reprezentant special al UE pentru IMM-uri care va raporta direct președintei, raportând totodată comisarului pentru piața internă cu privire la toate activitățile legate de IMM-uri desfășurate în colaborare cu serviciile Direcției Generale Piață Internă, Industrie, Antreprenariat și IMM-uri (DG GROW), care va sprijini activitatea reprezentantului respectiv. Pe lângă activitatea mai amplă de promovare și coordonare în cadrul Comisiei, cu rețeaua reprezentanților pentru IMM-uri și pe plan extern, și pe baza evoluțiilor de mai sus, reprezentantul UE pentru IMM-uri va putea participa de acum înainte la audierile Comitetului de control normativ cu direcțiile generale cu privire la inițiativele care au un impact ridicat asupra IMM-urilor. În acest context și fără a aduce atingere funcționării și independenței comitetului, reprezentantul UE pentru IMM-uri va fi în măsură să ridice probleme și să alerteze comitetul cu privire la efectele negative semnificative asupra IMM-urilor, la eventualele măsuri suplimentare de atenuare a acestora, la fiabilitatea analizelor cost-beneficiu și ale competitivității și la activitățile de consultare. În plus, reprezentantul UE pentru IMM-uri, pe baza filtrului pentru IMM-uri, va furniza Comisiei lista inițiativelor cu cel mai mare impact pentru IMM-uri, cu privire la care Comisia va efectua integral testul IMM.

Deși sistemul își îndeplinește în general obiectivele³⁶, Comisia depune eforturi pentru a reduce în continuare sarcinile impuse de legislația UE. În cadrul Programului privind o reglementare adecvată și funcțională (REFIT), fiecare evaluare și revizuire a legislației implică o examinare sistematică a potențialului de reducere a sarcinii administrative. Platforma „Pregătiți pentru viitor” contribuie la acest proces. Pentru toate propunerile semnificative, evaluările cuprinzătoare ale impactului asigură faptul că beneficiile depășesc costurile. Începând din ianuarie 2022, prin abordarea sa bazată pe **principiul numărului constant**, Comisia a introdus o „înterupere a costurilor”, cu scopul de a asigura compensarea în cea mai mare măsură posibilă a costurilor administrative dintr-un anumit domeniu de politică și a costurilor de ajustare. Primul an de aplicare integrală a acestui principiu a condus la o reducere substanțială a costurilor administrative, prin intermediul unor propuneri care vor

³⁵ Printre aceștia se numără și membri ai RegWatchEurope, care cuprinde organisme de supraveghere din Țările de Jos, Finlanda, Suedia, Germania, Danemarca, Norvegia, Republica Cehă și Regatul Unit.

³⁶ Raportul OCDE privind politica de reglementare din 2021 clasifică sistemul pentru o mai bună legiferare al Comisiei Europene ca fiind cel mai avansat în ceea ce privește consultările și evaluările părților interesate și pe locul al treilea în ceea ce privește evaluările impactului.

asigura economii nete de 7,3 miliarde EUR³⁷. Comisia se angajează pe deplin să valorifice potențialul acestui instrument în următorii ani.

Pentru a permite un cadru de reglementare mai favorabil inovării și mai bine adaptat exigențelor viitorului³⁸, Comisia promovează utilizarea spațiilor de testare în materie de reglementare³⁹ într-o serie de domenii inovatoare, cum ar fi inteligența artificială⁴⁰ și lumile virtuale⁴¹. Astfel de instrumente ar trebui aplicate la o scară mai mare, pentru a permite întreprinderilor din UE, în special IMM-urilor și întreprinderilor nou-înființate, să experimenteze noi tehnologii, practici, servicii, aplicații și modele de afaceri într-un mediu real controlat, în special în cazurile în care insecuritatea juridică sau lacunele și barierele în materie de reglementare le împiedică dezvoltarea.

Pentru a ține seama mai bine de interesele IMM-urilor atunci când pregătește noi propuneri legislative, Comisia va lua în considerare în mod sistematic anumite tipuri de dispoziții favorabile IMM-urilor. Acestea includ, ori de câte ori acest lucru este oportun și justificat:

- (1) posibilitatea de a acorda IMM-urilor perioade de tranziție mai lungi pentru a asigura previzibilitatea și a facilita respectarea de către IMM-uri a noilor dispoziții legislative;
- (2) dacă este necesar, cerințe privind punerea la dispoziție de către Comisie și/sau de către statele membre a unor orientări specifice pentru IMM-uri cu privire la punerea în aplicare a actelor legislative propuse (de exemplu, rezumatul actelor legislative, materiale de formare online);
- (3) o cerință prin care se solicită Comisiei să acorde o atenție deosebită impactului actelor delegate și de punere în aplicare asupra IMM-urilor, care definesc adesea nivelul costurilor pentru IMM-uri, și să încurajeze părțile interesate să ofere feedbackuri prin intermediul portalului „Exprimați-vă părerea: Simplificați!”⁴²; sau
- (4) o clauză de revizuire sau o clauză de încetare a efectelor în cadrul legislației secundare, cu un calendar stabilit în concordanță cu procesul de evaluare *ex post*, cu scopul de a reduce la minimum cerințele de raportare și alte cerințe de conformitate și de a asigura o evaluare pertinentă pentru a stabili dacă legislația este în continuare adecvată scopului său și dacă dispozițiile sale continuă să funcționeze corespunzător pentru IMM-uri.

Comisia va continua să își îmbunătățească procesele pentru o mai bună legiferare, inclusiv vizibilitatea activităților sale privind o mai bună legiferare în ceea ce privește IMM-urile și competitivitatea, pentru a se asigura că legislația și politicile UE funcționează mai bine pentru IMM-uri. Toate acțiunile descrise în prezenta comunicare vor permite Comisiei să îmbunătățească calitatea evaluării impactului propunerilor legislative asupra IMM-urilor și să

³⁷ Analiza anuală a sarcinii de reglementare pentru 2022 – Eforturile Uniunii Europene de simplificare a legislației, septembrie 2023.

³⁸ 2020/C 447/01.

³⁹ SWD(2023) 277 final.

⁴⁰ COM(2021) 206 final.

⁴¹ COM(2023) 442 final.

⁴² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say-simplify_ro.

acelereze aplicarea principiului „a gândi mai întâi la scară mică”⁴³ în cadrul tuturor politicilor UE.

Comisia nu acționează în mod izolat, iar angajamentul colegiitorilor și al autorităților naționale și regionale, care acționează în limitele competențelor lor, este, de asemenea, important. Acțiunile propuse vor permite includerea dimensiunii IMM-urilor în procesul legislativ interinstituțional, deoarece asigurarea unui nivel înalt de calitate a legislației UE pe baza unei evaluări aprofundate a impactului este o responsabilitate comună a colegiitorilor. În plus, statele membre joacă un rol esențial în asigurarea faptului că legislația națională, inclusiv măsurile de transpunere a legislației UE, sprijină principiul „a gândi mai întâi la scară mică” și că sarcina administrativă pentru IMM-uri este redusă.

În cele din urmă, agențiile executive, agențiile descentralizate și alte organisme ale UE⁴⁴ ar trebui să stimuleze punerea în aplicare în favoarea IMM-urilor a politicilor UE, în special prin intermediul serviciilor de asistență pentru IMM-uri sau al punctelor de contact pentru IMM-uri, al orientărilor relevante pentru IMM-uri în toate limbile UE sau al instrumentelor online favorabile IMM-urilor⁴⁵.

Comisia:

- **Acțiunea 2:** va lua în considerare în mod sistematic includerea unor dispoziții specifice favorabile IMM-urilor în noile propuneri legislative, ori de câte ori acest lucru este oportun, justificat și conform cu obiectivele de politică ale Uniunii.
- **Acțiunea 3:** va numi un reprezentant special al UE pentru IMM-uri pentru a oferi orientări și consiliere Comisiei cu privire la aspecte legate de IMM-uri și pentru a susține interesele IMM-urilor pe plan extern. Reprezentantul va raporta direct președintei, raportând totodată comisarului pentru piața internă cu privire la toate activitățile legate de IMM-uri desfășurate în colaborare cu serviciile DG GROW, care va sprijini activitatea reprezentantului respectiv.
- **Acțiunea 4:** se va asigura că reprezentantul UE pentru IMM-uri va participa la audierile Comitetului de control normativ cu direcțiile generale cu privire la inițiativele care au un impact ridicat asupra IMM-urilor.
- **Acțiunea 5:** va promova, împreună cu Parlamentul European și Consiliul, punerea în aplicare a unei evaluări „la fața locului” a impactului asupra IMM-urilor și asupra competitivității al modificărilor substanțiale propuse aduse propunerilor Comisiei pe parcursul procesului legislativ.
- **Acțiunea 6:** va colabora cu agențiile executive și descentralizate pentru a identifica și a promova bunele practici în materie de sprijin pentru IMM-uri, cu scopul de a facilita utilizarea de către IMM-uri a serviciilor oferite de agenții.
- **Acțiunea 7:** va colabora cu statele membre pentru a promova experimentarea și inovarea pentru întreprinderile nou-înființate prin intermediul spațiilor de testare în

⁴³ Principiul „a gândi mai întâi la scară mică” a fost definit în „Small Business Act” (SBA) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52008DC0394> și dezvoltat ulterior în revizuirea SBA <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A52011DC0078>.

⁴⁴ Alte organisme relevante pentru IMM-uri, cum ar fi Institutul European de Inovare și Tehnologie.

⁴⁵ Printre bunele practici se numără instrumentul digital de evaluare a riscurilor elaborat de Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă, instrumentul de evaluare a nivelului de maturitate a securității cibernetice pentru IMM-uri al Agenției Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică sau portalul dedicat antreprenorilor al Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală.

3.1.3 Utilizarea tehnologiilor digitale în scopul reducerii sarcini și al îmbunătățirii rezilienței

Sporirea nivelului de digitalizare poate reduce în mod semnificativ sarcina și costurile pentru IMM-uri. Portalul digital unic⁴⁶ oferă un ghișeu unic pentru informații fiabile administrative și în materie de reglementare, proceduri online și asistență la toate nivelurile administrației publice. Portalul furnizează asistență IMM-urilor pentru ca acestea să profite mai bine de oportunitățile oferite de piața unică și le reduce în mod semnificativ sarcina administrativă prin intermediul unor proceduri online în domenii-cheie. Primul raport privind punerea în aplicare a portalului digital unic, prezentat ca parte a pachetului de măsuri de ajutorare a IMM-urilor, arată că portalul a facilitat accesul IMM-urilor la informații de înaltă calitate cu privire la normele și procedurile aplicabile pe piața unică, ceea ce este deosebit de benefic pentru întreprinderile mici cu capacități administrative limitate.

Astfel cum s-a subliniat în raport, Comisia colaborează cu statele membre în vederea instituirii unor proceduri online și a lansării sistemului tehnic bazat pe principiul „doar o singură dată” (OOTS), care se preconizează că va fi pe deplin operațional până în decembrie 2023. Acesta va permite schimbul transfrontalier de documente esențiale între autoritățile publice, evitându-se astfel necesitatea ca IMM-urile să prezinte din nou documente în diferite state membre. El va reduce costul asociat liberei circulații pe piața unică, fricțiunile și obstacolele administrative, fără a impune obligații suplimentare întreprinderilor.

Un exemplu în acest sens este dificultatea cu care se confruntă multe IMM-uri în ceea ce privește **documentul portabil A1** (pentru a stabili ce legislație în materie de securitate socială se aplică titularului). De la sfârșitul acestui an, OOTS va facilita cererile recurente pentru documentul A1 și va permite primirea rezultatelor pe cale electronică. În plus, recenta comunicare a Comisiei privind digitalizarea în coordonarea sistemelor de securitate socială prezintă măsuri suplimentare de facilitare a interacțiunii dintre cetățenii mobili și întreprinderile care își desfășoară activitatea în străinătate, în special IMM-urile, cu autoritățile naționale din domeniul securității sociale, cum ar fi **proiectul-pilot privind pașaportul european de securitate socială (ESSPASS)** în ceea ce privește documentul portabil A1⁴⁷. În aceeași ordine de idei, în contextul inițiativei de reducere a raportării și de simplificare (secțiunea 3.1.4 de mai jos), crearea **unui format electronic (e-Declarație) pentru declarația privind detașarea lucrătorilor** va reduce în mod semnificativ sarcina administrativă și costurile de asigurare a conformității pentru angajatori, permițându-le să utilizeze o declarație simplificată într-un format unic în propria limbă în toate statele membre participante.

Recenta propunere privind extinderea utilizării instrumentelor și proceselor digitale în domeniul dreptului UE al societăților comerciale reprezintă un pas înainte important în digitalizarea în domeniul dreptului societăților comerciale, oferind sprijin IMM-urilor pentru a-și desfășura activitatea în UE⁴⁸. Propunerea va reduce în mod semnificativ sarcina administrativă pentru societăți cu aproximativ 437 de milioane EUR pe an, datorită

⁴⁶ COM(2018) 1724. Accesibil prin intermediul portalului web „Your Europe”: <https://europa.eu/youreurope/>.

⁴⁷ COM(2023) 501 final.

⁴⁸ COM(2023) 177 final.

introducerii unui certificat al societăților din UE și aplicării principiului „doar o singură dată” atunci când societățile înființează filiale și sucursale în alte state membre⁴⁹. Întreprinderile pot beneficia, de asemenea, de pe urma faptului că informațiile lor sunt vizibile prin intermediul sistemului de interconectare a registrelor comerțului (BRIS)⁵⁰ pe piața unică. În plus, IMM-urile afectate de încălcări ale legislației UE se pot baza pe SOLVIT⁵¹ pentru a soluționa litigiile și a obține reparații extrajudiciare.

Continuarea digitalizării IMM-urilor este esențială pentru competitivitatea, reziliența și capacitatea lor de inovare. Programul de politică privind deceniul digital⁵² urmărește ca, până în 2030, peste 90 % dintre IMM-uri să aibă cel puțin un nivel de bază al intensității digitale. Principalul mijloc de sprijinire a acestui obiectiv este reprezentat de centrele europene de inovare digitală, cofinanțate prin programul Europa digitală. Acestea sprijină întreprinderile, în special IMM-urile, în procesul lor de digitalizare. Prin evaluarea maturității digitale a IMM-urilor (evaluarea nivelului de maturitate digitală), centrele europene de inovare digitală oferă asistență specifică, de la expertiză tehnică și testare („testare înainte de a investi”) până la servicii de inovare, cum ar fi consilierea financiară, formarea și dezvoltarea competențelor. În prezent, există 151 de centre europene de inovare digitală în 30 de țări europene diferite. Până la sfârșitul anului 2025, centrele europene de inovare digitală ar trebui să ajute aproximativ 100 000 de întreprinderi și entități din sectorul public din Europa. Unitățile sectoriale de testare și experimentare (*Testing and Experimentations Facilities – TEF*) sprijină dezvoltatorii de IA să aducă IA de încredere pe piață într-un mod mai eficient, facilitând adoptarea acestora în rândul întreprinderilor mici din Europa⁵³.

Comisia:

- **Acțiunea 8:** va lansa, până la finalul anului 2023, în cooperare cu statele membre, sistemul tehnic bazat pe principiul „doar o singură dată” și va continua extinderea domeniului de aplicare al portalului digital unic pentru a acoperi noi proceduri, ținând seama de nevoile IMM-urilor.

3.1.4 Simplificarea procedurilor și a cerințelor de raportare

În contextul îmbunătățirii competitivității pe termen lung a întreprinderilor sale⁵⁴, Comisia depune eforturi pentru raționalizarea cerințelor de raportare care decurg din legislația UE, cu scopul de a reduce aceste sarcini cu 25 %, fără a submina obiectivele de politică aferente. Această ambiție se referă la reducerea sarcinii de reglementare pentru întreprinderile de toate dimensiunile, dar este deosebit de relevantă pentru IMM-uri. Cerințele de raportare sunt importante pentru a monitoriza și a asigura respectarea corespunzătoare a legislației, însă pentru multe societăți, în special pentru IMM-uri, acestea pot fi împovărătoare, pot genera costuri și le pot afecta capacitatea de creștere. Acumularea lor în timp poate duce la obligații redundante, duplicate sau caduce, la o frecvență și un calendar

⁴⁹ A se vedea evaluarea impactului aferentă, SWD(2023) 178 final.

⁵⁰ BRIS conectează toate registrele naționale și pune la dispoziția publicului informații cu privire la 20 de milioane de societăți și sucursale.

⁵¹ https://ec.europa.eu/solvit/what-is-solvit/index_ro.htm; în martie 2023, Comisia a propus un criteriu de referință pentru SOLVIT pentru a soluționa cel puțin 90 % dintre cazuri în termen de 12 luni în fiecare stat membru.

⁵² Decizia (UE) 2022/2481 de instituire a programului de politică pentru 2030 privind deceniul digital.

⁵³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/testing-and-experimentation-facilities>.

⁵⁴ COM(2023) 168 final.

ineficiente sau la metode inadecvate de colectare⁵⁵. În astfel de cazuri, simplificarea obligațiilor de raportare sau abordarea nevoilor unor grupuri specifice de întreprinderi, cum ar fi IMM-urile, poate fi o oportunitate de a reduce sarcina asupra întreprinderilor.

Primele acte legislative semnificative care simplifică obligațiile de raportare au fost deja propuse de Comisie începând din martie 2023⁵⁶, iar alte măsuri vor fi prezentate împreună cu programul de lucru al Comisiei. În special, o metodologie voluntară, simplă și standardizată de raportare cu privire la aspectele MSG (de mediu, sociale, de guvernanță) va reduce sarcina și va facilita accesul IMM-urilor la finanțare durabilă (pentru detalii suplimentare, a se vedea secțiunea 3.2.4 de mai jos). În plus, propunerea Comisiei de a amâna termenul pentru adoptarea standardelor europene sectoriale de raportare privind durabilitatea⁵⁷ va aduce beneficii societăților care intră în domeniul de aplicare al Directivei privind raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea (CSRD), inclusiv IMM-urilor cotate la bursă. Această amânare le permite să se concentreze asupra punerii în aplicare a primului set de standarde. Ajustările pragurilor care definesc un IMM în temeiul Directivei contabile vor reduce numărul de societăți care fac în prezent obiectul cerințelor de raportare privind durabilitatea în temeiul Directivei privind raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea (CSRD) și al Regulamentului privind taxonomia⁵⁸.

În plus, în cadrul de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră, o reducere a frecvenței cu care operatorii din sectorul energetic, industriile energointensive și sectorul aviației trebuie să raporteze cu privire la îmbunătățirile aduse metodologiilor lor va reduce sarcina pentru societăți, fără a afecta eficacitatea monitorizării. În plus, simplificarea obligațiilor de raportare prevăzute de legislația UE cu privire la soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum va consolida cerințele de raportare și va reduce frecvența de raportare, fără a afecta transparența sau calitatea datelor.

În săptămânile următoare, Comisia va prezenta într-un mod mai cuprinzător măsurile adoptate și care urmează să fie adoptate pentru a raționaliza obligațiile de raportare pentru toate întreprinderile. Comisia intenționează să facă din raționalizare o caracteristică

⁵⁵ Dacă sunt bine concepute, costurile cerințelor de raportare sunt compensate în mare măsură de beneficiile pe care le aduc, de exemplu, prin monitorizarea poluării aerului sau prin supravegherea sectorului financiar și prin menținerea stabilității financiare. Astfel de cerințe nu sunt incluse numai în legislația primară, ci și în actele de punere în aplicare sau în actele delegate sau chiar în acordurile operaționale.

⁵⁶ Revizuirea cadrului UE de gestionare a crizelor bancare și de asigurare a depozitelor; standarde tehnice de punere în aplicare privind raportarea și prezentarea de informații de către întreprinderile de asigurare și de reasigurare; Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene; revizuirea guvernancei economice – simplificarea raportării; Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind detergenții și agenții tensioactivi; Codul vamal al Uniunii; cadrul juridic general în domeniul farmaceutic; mai multe inițiative în curs de pregătire sau propuse în domeniul transporturilor, cum ar fi Directiva privind transporturile combinate, un cadru juridic armonizat pentru capacitatea feroviară și gestionarea traficului și eliminarea coridoarelor de transport feroviar de mărfuri ca parte a pachetului privind înverzirea transportului de mărfuri, revizuirile greutăților și dimensiunilor (a se vedea pachetul privind înverzirea transportului de mărfuri), precum și directivele privind controlul statului portului etc.

⁵⁷ Primul set de standarde europene de raportare privind durabilitatea [COM(2023) 5303 final] a redus în mod semnificativ sarcina de raportare în comparație cu avizul tehnic primit din partea EFRAG. Comisia a extins principiul raportării doar a informațiilor semnificative, a introdus o serie de măsuri cu introducere treptată și a atribuit un caracter voluntar anumitor cerințe de prezentare de informații.

⁵⁸ Articolul 8 din Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088 (JO L 198, 22.6.2020, p. 13).

importantă a programului său de lucru pentru 2024, care va fi însoțit de un pachet de propuneri și de o planificare a evaluărilor. **Această activitate va fi sistematizată până la sfârșitul anului 2023**, pentru ciclurile următoare, prin:

- instituirea, la nivelul serviciilor Comisiei, a unor mijloace standardizate de cartografiere a cerințelor de raportare în legislația sau acordurile administrative existente și în noile propuneri;
- identificarea domeniilor prioritare în cooperare cu un set reprezentativ de societăți, asociații sectoriale și autorități naționale (care servesc adesea ca interfață pentru o astfel de raportare);
- elaborarea de planuri specifice de raționalizare de către fiecare serviciu al Comisiei pentru 2024 și ulterior.

Contribuția IMM-urilor și a altor părți interesate are un rol important în asigurarea succesului acestui exercițiu global de reducere a sarcinilor. Portalul „Exprimați-vă părerea: Simplificați!” permite colectarea contribuțiilor acestora cu privire la obligațiile de raportare. Platforma „Pregătiți pentru viitor” a fost, de asemenea, invitată să acorde o atenție deosebită obligațiilor de raportare și să dedice unul sau mai multe avize acestui aspect în cadrul programului său anual de lucru pentru 2024.

Comisia:

- **Acțiunea 9:** va prezenta, în octombrie 2023, următorul set de propuneri de raționalizare a cerințelor de raportare împreună cu programul de lucru, inclusiv măsurile menționate mai sus, ca parte a unui ciclu sistematic și recurent de îndeplinire a obiectivului de reducere cu 25 % a raportării.

3.2 Îmbunătățirea lichidității și a accesului la finanțare

3.2.1 Combaterea întârzierilor în efectuarea plăților

Întârzierea în efectuarea plăților facturilor afectează societățile din toate sectoarele în toate statele membre ale UE. Această problemă are un impact negativ în special asupra IMM-urilor, care se bazează pe fluxuri de numerar regulate și previzibile⁵⁹ și care au un acces mai limitat la lichidități decât întreprinderile mari. IMM-urile care sunt plătite cu întârziere trebuie să acopere deficitul de lichidități rezultat prin împrumuturi pe termen scurt, ceea ce duce la creșterea costurilor lor de finanțare. Reducerea întârzierilor în efectuarea plăților reprezintă un element-cheie pentru a le oferi IMM-urilor lichiditățile atât de necesare pentru a investi în inovare sau pentru a transfera reducerile costurilor către consumatori⁶⁰.

În cadrul prezentului pachet de măsuri de ajutorare a IMM-urilor, Comisia propune o revizuire a normelor privind întârzierea în efectuarea plăților, prin înlocuirea actualei Directive privind întârzierea în efectuarea plăților cu un regulament care să prevadă termene de plată maxime obligatorii de 30 de zile pentru toate tranzacțiile comerciale. Regulamentul va prevedea plata automată a taxelor compensatorii și a dobânzilor în cazul unei întârzieri în

⁵⁹ Pentru mai multe detalii, a se vedea raportul de evaluare a impactului privind întârzierile în efectuarea plăților, publicat în paralel cu prezenta comunicare.

⁶⁰ Având în vedere aceste obiective, Comisia a lansat recent o serie de proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în ceea ce privește întârzierile în efectuarea plăților, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/inf_23_1808.

efectuarea plăților și va însoți aceste măsuri noi cu un cadru solid de punere în aplicare. De asemenea, el va facilita exercitarea de către societăți a drepturilor lor prin reducerea sarcinii legate de măsurile reparatorii eficiente și facilitarea accesului la acestea prin mediere.

Având în vedere faptul că o întârziere de o zi în efectuarea plății generează costuri de finanțare suplimentare de 158 de milioane EUR pentru societățile europene, aceste norme noi vizează reducerea cu 35 % a întârzierilor în efectuarea plăților. În plus, timpul alocat de societăți pentru a-și urmări debitorii va fi redus în mod semnificativ, ceea ce va permite întreprinderilor europene să economisească 340 de milioane de ore/persoană, echivalentul a 8,7 miliarde EUR. Dincolo de beneficiile monetare directe, prin aceste norme lichiditățile ar trebui să fie redistribuite într-un mod mai echitabil în economie, iar dependența IMM-urilor de finanțarea externă ar trebui să se reducă.

Instrumentul ales pentru revizuire este un regulament care abrogă și înlocuiește actuala Directivă privind întârzierea în efectuarea plăților. Un regulament prezintă numeroase avantaje, în special în ceea ce privește necesitatea de a aborda aspectul transfrontalier al întârzierii în efectuarea plăților. Aceasta permite introducerea acelorași soluții în întreaga UE în ceea ce privește aspectele-cheie, cum ar fi termenul maxim pentru efectuarea plăților și procedurile de verificare, rata dobânzii pentru plățile întârziate și valoarea despăgubirilor forfetare. În același timp, statelor membre li se va permite să adopte dispoziții mai stricte cu privire la anumite aspecte.

Comisia:

- **Acțiunea 10:** propune un nou regulament privind întârzierea în efectuarea plăților, care să consolideze în mod substanțial normele UE pentru combaterea întârzierilor în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale.

3.2.2 Valorificarea întregului potențial oferit IMM-urilor de programele UE

Ca urmare a sprijinului acordat IMM-urilor în cadrul programelor de finanțare ale UE, a cărui valoare se preconizează că va depăși 200 de miliarde EUR până în 2027⁶¹, IMM-urile au acces la o gamă largă de tipuri de sprijin financiar. În special, au fost puse în aplicare mai multe măsuri pentru a remedia dificultățile tot mai mari cu care se confruntă

⁶¹ Acesta ar include finanțarea disponibilă pentru IMM-uri prin intermediul următoarelor instrumente (estimări ale serviciilor Comisiei): InvestEU (6,9 miliarde EUR din componenta dedicată IMM-urilor și o sumă suplimentară de 0,82 miliarde EUR prin intermediul componentei de politică pentru investiții sociale și competențe), Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) (45,2 miliarde EUR), CEI (10 miliarde EUR), inițiativa CASSINI (0,7 miliarde EUR), pilonul destinat IMM-urilor al Programului privind piața unică (1 miliard EUR), Fondul pentru IMM-uri în domeniul proprietății intelectuale (0,08 miliarde EUR), programul „Europa digitală” (0,7 miliarde EUR), Fondul european de apărare (peste 0,2 miliarde EUR), Programul spațial european (1 miliard EUR), Programul privind conectivitatea securizată – IRIS2 (0,72 miliarde EUR), Orizont Europa (15 miliarde EUR), Fondul pentru o tranziție justă (4,8 miliarde EUR), programul „Europa creativă” (2,3 miliarde EUR), Fondul european de dezvoltare regională (38,71 miliarde EUR), Inițiativele pentru investiții ca reacție la coronavirus în cadrul politicii de coeziune și al REACT-EU (22 de miliarde EUR), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (30 de miliarde EUR), Fondul de coeziune (0,05 miliarde EUR), Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (2,52 miliarde EUR), Programul LIFE (0,13 miliarde EUR), Mecanismul pentru interconectarea Europei (0,2 miliarde EUR), Fondul pentru inovare (0,17 miliarde EUR), Fondul social european Plus (0,82 miliarde EUR), Noua agendă europeană de inovare în domeniul accesului la finanțare (45 de miliarde EUR) pentru întreprinderile nou-înființate, IMM-uri și întreprinderi mici cu capitalizare medie din domeniul tehnologiei profunde.

IMM-urile în ceea ce privește accesul la finanțare⁶², începând cu componenta pentru IMM-uri a programului InvestEU⁶³, care oferă IMM-urilor un acces mai bun la finanțare în condiții de finanțare mai avantajoase. Componenta pentru IMM-uri ajută, de asemenea, IMM-urile să se adapteze la practicile comerciale durabile și finanțează întreprinderile nou-înființate care dezvoltă tehnologii noi în materie de durabilitate.

Rolul componentei pentru IMM-uri a InvestEU în furnizarea de sprijin sub formă de împrumuturi și capitaluri proprii IMM-urilor europene în următorii ani va fi substanțial. Cererea din partea băncilor, a instituțiilor de garantare și a altor intermediari financiari a fost una remarcabilă demonstrată de numărul de cereri depuse la Fondul european de investiții (FEI), care au depășit de trei ori capacitatea totală alocată garanțiilor pentru perioada 2021-2027. Cererea de investiții de capital de pe piață se află deja la capacitatea maximă pentru perioada 2021-2027 pentru multe domenii tematice, inclusiv tehnologia curată, științele vieții și transformarea digitală, precum și antreprenoriatul social. Se preconizează că această suprasubscriere a componentei pentru IMM-uri a InvestEU va împiedica FEI să încheie noi acorduri de garantare cu intermediari financiari începând din 2025, întrucât resursele alocate garanțiilor vor fi fost utilizate integral până atunci.

Comisia a propus, ca parte a platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP)⁶⁴, majorarea cu 7,5 miliarde EUR a garanției UE disponibile prin intermediul unei componente dedicate platformei STEP în cadrul programului InvestEU. După aprobarea STEP de către colegiitori, Comisia va depune eforturi pentru punerea rapidă în aplicare a resurselor suplimentare alocate pentru programul InvestEU, în beneficiul IMM-urilor.

Statele membre pot juca un rol esențial prin alocarea de resurse suplimentare către InvestEU din Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) sau din bugetele naționale, precum și pentru a utiliza posibilitățile de transfer existente în cadrul fondurilor cu gestiune partajată, pentru a stimula investițiile în țara lor.

În cadrul propunerii privind STEP, Comisia a prezentat o serie de modalități de utilizare a unor astfel de resurse pentru statele membre și de creștere a valorii finanțării asigurate prin intermediul InvestEU pentru IMM-uri, în special prin clarificarea aspectelor legate de ajutoarele de stat în ceea ce privește toate transferurile de resurse, precum și prin aplicarea aspectelor bazate pe principiul de „a nu aduce prejudicii semnificative”⁶⁵.

Dacă un stat membru ia decizia să aloce resurse către compartimentul pentru statele membre al InvestEU pentru implementarea unui produs financiar InvestEU existent dezvoltat pentru compartimentul pentru Uniune de către o instituție financiară internațională în calitate de partener de implementare, cum ar fi Grupul BEI sau Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), decizia respectivă nu implică în sine ajutoare de stat, astfel cum a

⁶² Dintre diferitele instrumente financiare disponibile pentru IMM-uri în cursul cadrului financiar multianual anterior (perioada 2014-2020), numai Mecanismul de garantare a împrumuturilor din cadrul COSME a mobilizat o finanțare în valoare de 68 de miliarde EUR pentru aproape 900 000 de IMM-uri, contribuind la crearea sau menținerea a peste 4 milioane de locuri de muncă.

⁶³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/investeu/investeu-fund-sme-window_en.

⁶⁴ COM(2023) 335 final.

⁶⁵ Printr-o modificare a orientărilor tehnice privind aplicarea principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” în cadrul Regulamentului (UE) 2021/241. Acest lucru va facilita, de asemenea, alocarea de resurse din MRR pentru InvestEU.

explicat Comisia în detaliu în propunerea privind STEP⁶⁶. Astfel de transferuri posibile de resurse (din cadrul gestiunii partajate, din MRR sau din bugetele naționale) constituie, prin urmare, un mecanism rapid, ușor și opțional pus la dispoziția statelor membre pentru canalizarea finanțării atât de necesare către IMM-uri, fără sarcini de raportare suplimentare față de cele impuse în cadrul InvestEU. Până în prezent, o serie de state membre au utilizat această posibilitate de transfer. Având în vedere cererea ridicată de pe piață, statele membre care nu au contribuit încă sunt încurajate să contribuie prin intermediul compartimentului pentru statele membre al InvestEU pentru a sprijini implementarea produselor financiare pentru IMM-uri în statele lor membre. Comisia va monitoriza progresele în materie de implementare în cadrul componentei pentru IMM-uri împreună cu rețeaua reprezentanților pentru IMM-uri.

În plus, statele membre și regiunile pot institui instrumente financiare cofinanțate prin programele cu gestiune partajată ale UE pentru a canaliza resursele UE către diverse produse financiare, inclusiv împrumuturi, garanții, capitaluri proprii și alte mecanisme de asumare a riscurilor. Un astfel de sprijin poate ajuta în mod direct IMM-urile. Pentru a facilita acest proces, platforma fi-compass⁶⁷ a Comisiei oferă resurse, inclusiv informații generale, orientări, instrumente practice și oportunități de învățare, îndrumând autoritățile de management cu privire la utilizarea instrumentelor financiare în cadrul fiecăruia dintre fondurile UE cu gestiune partajată.

Comisia:

- **Acțiunea 11:** va încuraja statele membre, prin intermediul structurii de guvernare relevante a InvestEU, să aloce resurse suplimentare către compartimentele naționale ale InvestEU și va facilita contribuțiile din MRR către InvestEU, prin oferirea de orientări suplimentare cu privire la aplicarea principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” până în octombrie 2023.

Agențiile de creditare a exporturilor (ACE) joacă un rol fundamental în sprijinirea întreprinderilor în cadrul schimburilor comerciale internaționale. Între creditele la export ale statelor membre ale UE și instrumentele de finanțare de la nivelul UE începe să aibă loc o abordare mai coordonată, care ar trebui consolidată în continuare. Ca urmare a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, majoritatea ACE din UE și-au suspendat acoperirea riscurilor pentru Ucraina, ceea ce a avut un impact negativ asupra capacității întreprinderilor din UE de a exporta în Ucraina. O facilitare-pilot de aproximativ 300 de milioane EUR în cursul anului 2024 în cadrul componentei pentru IMM-uri a InvestEU va permite agențiilor de creditare a exporturilor să își reia activitatea în ceea ce privește Ucraina. Se preconizează că facilitarea-pilot va îmbunătăți competitivitatea IMM-urilor europene prin stabilirea unor legături mai strânse cu Ucraina, permițând oferirea de sprijin pentru exporturi noi în valoare de câteva sute de milioane EUR.

⁶⁶ Acest lucru nu aduce atingere obligației aplicabile instrumentelor financiare și garanțiilor bugetare ale UE de a respecta normele privind ajutoarele de stat în temeiul articolului 209 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul financiar.

⁶⁷ <https://www.fi-compass.eu>.

Comisia:

- **Acțiunea 12:** va colabora cu FEI în vederea instituirii în cursul anului 2024 a unei facilități-pilot care să permită agențiilor de creditare a exporturilor să sprijine IMM-urile în cadrul schimburilor comerciale cu Ucraina.

Ca parte a inițiativei mai ample privind uniunea piețelor de capital (UPC)⁶⁸, crearea unor piețe de creștere pentru IMM-uri, a unor fonduri paneuropene cu capital de risc și a unei finanțări participative a îmbunătățit accesul IMM-urilor la finanțare. Recentul acord politic privind punctul unic de acces european va spori vizibilitatea atât a întreprinderilor mari, cât și a celor mici pentru investitori, iar normele revizuite referitoare la Regulamentul privind fondurile europene de investiții pe termen lung și fondurile de investiții alternative vor extinde rezerva de finanțare disponibilă pentru IMM-uri. Propunerile de acte legislative privind cotarea⁶⁹ urmăresc să promoveze accesul la finanțare pe piețele publice al societăților, inclusiv al IMM-urilor, prin reducerea birocrăției și simplificarea normelor și permițându-le proprietarilor de întreprinderi să își păstreze competențele decizionale după cotarea societăților lor. Sporirea nivelului de ambiție pentru propunerile de acte legislative privind cotarea este esențial pentru a se asigura că întreprinderile cu creștere puternică continuă să se dezvolte și să creeze locuri de muncă în UE. Pentru a oferi IMM-urilor un acces mai bun la surse de finanțare și capitaluri proprii bazate pe piață, vor fi importante adoptarea rapidă a propunerilor legislative din cadrul Planului de acțiune privind uniunea piețelor de capital din 2020 și continuarea discuțiilor privind dezvoltarea în viitor a uniunii piețelor de capital, în special în cadrul Eurogrupului.

O altă cale de sprijinire a IMM-urilor este Consiliul European pentru Inovare (CEI), care este principalul instrument al UE pentru furnizarea de finanțare mixtă (granturi și capital propriu sau cvasicapital) întreprinderilor nou-înființate cu creștere rapidă și IMM-urilor care urmăresc inovații revoluționare. Fondul CEI oferă acestor întreprinderi o finanțare sub formă de capitaluri proprii cu o valoare cuprinsă între 0,5 milioane și 15 milioane EUR, mobilizând un buget de 10 miliarde EUR pentru a atrage între 30 de miliarde EUR și 50 de miliarde EUR de la investitori privați. Pentru întreprinderile care au nevoie de runde de finanțare ulterioară sau de cuanțumuri mai mari pentru investiții, propunerea Comisiei privind STEP prevede un buget suplimentar de 2,63 miliarde EUR care să permită Fondului CEI să asigure investiții de capital fără precedent cuprinse între 15 milioane EUR și 50 de milioane EUR în tehnologii de importanță strategică pentru Europa. Prin generarea de investiții private suplimentare, acestea ar putea duce la un sprijin nou sub formă de capitaluri proprii în valoare de 13 miliarde EUR pentru IMM-urile care nu sunt eligibile pentru finanțare bancară și pentru întreprinderile mici cu capitalizare medie.

De asemenea, Comisia va sprijini IMM-urile cu măsuri în materie de eficiență energetică (de la audituri energetice la tehnologii și cursuri de formare), punând la dispoziție, prin intermediul unor cereri de propuneri deschise, 10 milioane EUR din Programul privind piața unică prin Rețeaua întreprinderilor europene.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_22_7348.

⁶⁹ COM(2022) 760 final.

3.2.3 Achizițiile publice

Facilitarea accesului pe piețele de achiziții publice poate ajuta IMM-urile să își deblocheze potențialul, cu un impact pozitiv asupra creșterii și redresării economice. O parte substanțială a investițiilor publice este cheltuită prin intermediul achizițiilor publice, reprezentând 14 % din PIB-ul UE. Cu toate acestea, IMM-urile întâmpină dificultăți în ceea ce privește accesul la achizițiile publice. Comisia a prezentat inițiative care facilitează accesul întreprinderilor, inclusiv al IMM-urilor, la achizițiile publice, inclusiv la cele transfrontaliere⁷⁰. Obiectivul este de a crește proporția de contracte de achiziții publice atribuite IMM-urilor, în conformitate cu ponderea lor globală în economie. Pentru a îmbunătăți participarea IMM-urilor la achizițiile publice, va fi importantă promovarea utilizării unor dispoziții și clauze standardizate în documentele de achiziții, în special pentru contractele cu risc scăzut sau cu valoare scăzută, facilitând gestionarea documentelor de licitație de către IMM-uri. Ar trebui promovate practici care să îmbunătățească implicarea IMM-urilor, cum ar fi utilizarea unor condiții adecvate pentru IMM-uri (calificări financiare și termene de plată mai favorabile).

Comisia:

- **Acțiunea 13:** va promova utilizarea unor dispoziții standardizate privind achizițiile publice și a unor condiții adecvate pentru IMM-uri, pentru a îmbunătăți participarea IMM-urilor la achizițiile publice.

3.2.4 Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare durabilă

IMM-urile joacă un rol important în sprijinirea Europei pentru atingerea obiectivelor sale de neutralitate climatică și a altor obiective de mediu⁷¹. Prin urmare, este esențială o creștere a finanțării pentru tranziția către durabilitate a IMM-urilor, reducând în același timp la minimum sarcina administrativă. Pentru a-și valorifica întregul potențial în vederea tranziției către o economie durabilă, IMM-urile au nevoie în special (1) de un cadru simplu și standardizat de raportare cu privire la aspectele MSG (de mediu, sociale și de guvernanta) și (2) de instituții financiare care să le sprijine în eforturile lor de tranziție către întreprinderi durabile.

În pofida măsurilor deja puse în aplicare pentru a răspunde nevoilor lor⁷², IMM-urile întâmpină dificultăți în a obține finanțare pentru proiectele lor ecologice. IMM-urile, cu excepția IMM-urilor cotate, nu fac în mod oficial obiectul cerințelor cadrului UE privind

⁷⁰ COM(2017) 572 final. În perioada 2020-2021, Comisia a publicat două studii privind participarea IMM-urilor la achiziții publice: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/eec8227c-ecc4-11ea-b3c6-01aa75ed71a1> și

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46111/attachments/1/translations/en/renditions/native>. În 2023, au fost publicate două broșuri pentru a încuraja participarea întreprinderilor nou-înființate la achiziții publice:

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54254?locale=ro>,

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54276?locale=ro>.

⁷¹ *Activity Report 2023 of the OECD Platform on Financing SMEs for Sustainability* (Raportul de activitate pe 2023 al Platformei OCDE privind finanțarea IMM-urilor pentru durabilitate) (pagina 6),

<https://www.oecd.org/cfe/smes/SME%20activity-report-2023.pdf>.

⁷² Cel mai recent, prin Comunicarea Comisiei intitulată „Un cadru privind finanțarea durabilă care funcționează în practică” din iunie 2023, COM(2023) 317 final, care pledează în special pentru caracterul incluziv, ușurința utilizării și proporționalitatea unui astfel de cadru pentru a permite IMM-urilor să atragă finanțare pentru tranziția lor către durabilitate.

finanțarea durabilă. Cu toate acestea, Comisia este conștientă de faptul că aceste IMM-uri se confruntă cu cereri din ce în ce mai mari de informații privind durabilitatea, adesea într-un format nestandardizat, din partea partenerilor lor financiari și din lanțul valoric. În acest context, Comisia este conștientă de preocupările exprimate de IMM-uri cu privire la efectele de propagare a acestor noi norme de raportare privind durabilitatea.

Comisia ia măsuri pentru a răspunde acestor preocupări. În primul rând, Comisia a încurajat⁷³ intermediarii corporativi și financiari de mari dimensiuni să aplice principiul proporționalității atunci când colaborează cu IMM-uri și să dea dovadă de moderație atunci când solicită informații de la IMM-urile partenere din lanțul valoric. Aceasta prezintă, de asemenea, orientări specifice, inclusiv instrumente voluntare pe care IMM-urile le pot utiliza pentru a accesa finanțare pentru tranziție.

Standarde de raportare simplificate pentru IMM-urile cotate la bursă sunt în curs de elaborare de către Grupul Consultativ European pentru Raportare Financiară (EFRAG). Comisia se va asigura că aceste standarde pentru IMM-urile cotate la bursă sunt proporționale. Standardele vor limita informațiile pe care trebuie să le raporteze IMM-urile cotate la bursă care intră în domeniul de aplicare al CSRD. De asemenea, ele vor stabili o limită legală în ceea ce privește informațiile pe care întreprinderile mari ar putea fi obligate să le obțină de la IMM-urile din lanțul lor valoric în temeiul standardelor europene de raportare privind durabilitatea și, astfel, vor limita efectele de propagare. Aceasta reprezintă o garanție importantă prevăzută în CSRD pentru a limita impactul indirect asupra IMM-urilor al cerințelor de raportare în cadrul lanțului valoric impuse întreprinderilor mari. În cadrul negocierilor în curs referitoare la Directiva privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor, Comisia va încerca să se asigure că aceste garanții sunt menținute în acest context. În plus, EFRAG va elabora un standard voluntar pentru IMM-urile necotate la bursă pe care IMM-urile îl pot utiliza pentru a standardiza informațiile privind durabilitatea pe care doresc să le raporteze, creând oportunități mai bune de a obține finanțare verde și facilitând astfel tranziția către o economie durabilă.

Instrumentele ușor de utilizat, informațiile și schimbul de cunoștințe, în cooperare cu părțile interesate din industrie, vor ajuta IMM-urile să navigheze prin cadrul de finanțare durabilă al UE. În special, abordările simplificate, dezvoltate împreună cu Platforma privind finanțarea durabilă, ar trebui să permită IMM-urilor necotate la bursă să beneficieze de pe urma utilizării taxonomiei.

În plus, instituțiile financiare trebuie să sprijine IMM-urile în eforturile lor de tranziție către întreprinderi durabile. Pentru aceasta este nevoie de o mai bună integrare a finanțării verzi pentru IMM-uri în modelele de afaceri ale băncilor. Sunt necesare definirea conceptului de împrumuturi verzi și stabilirea unor standarde pentru împrumuturile verzi la nivelul UE pentru a spori gradul de utilizare a acestora. Includerea unor astfel de împrumuturi acordate IMM-urilor în numărătorul ratei activelor verzi al băncilor ar trebui, de exemplu, să confere mai multă vizibilitate împrumuturilor verzi pentru IMM-uri și să încurajeze instituțiile financiare să ofere finanțare durabilă IMM-urilor.

Pe baza rezultatelor diferitelor studii în curs ale Comisiei privind IMM-urile și a rapoartelor privind taxonomia/finanțarea durabilă, Comisia:

⁷³ Recomandarea (UE) 2023/1425 a Comisiei privind facilitarea finanțării tranziției către o economie durabilă.

- **Acțiunea 14:** se va asigura că IMM-urile dispun de un cadru simplu și standardizat de raportare cu privire la aspectele MSG, prin limitarea riscului ca cerințele de publicare a informațiilor să se aplice IMM-urilor necotate la bursă din lanțul valoric al întreprinderilor care intră în domeniul de aplicare al CSRD și prin asigurarea furnizării rapide de standarde voluntare pentru IMM-urile necotate la bursă.
- **Acțiunea 15:** va încuraja instituțiile financiare să includă în modelele lor de afaceri finanțarea verde pentru IMM-uri prin:
 - a. depunerea de eforturi în vederea elaborării unui standard sau a unei definiții a împrumuturilor verzi, în special pentru IMM-uri, pe baza recomandărilor viitoare ale Autorității Bancare Europene⁷⁴;
 - b. evaluarea unei adaptări favorabile IMM-urilor a ratei activelor verzi care trebuie luată în considerare în cadrul unei viitoare actualizări a Actului delegat privind obligația furnizării de informații privind taxonomia.

3.3 Facilitarea accesului la personal calificat

Modul în care IMM-urile și lucrătorii lor învață, participă în societate și își gestionează activitățile cotidiene se schimbă odată cu evoluțiile tehnologice, cu provocările globale și demografice. IMM-urile au nevoie de acces la forță de muncă calificată pentru a face față acestor schimbări și pentru a-și asigura reziliența, contribuind în același timp la societate, productivitate și inovare.

Comisia se bazează pe Agenda europeană pentru competențe⁷⁵ pentru a ajuta statele membre să se asigure că 60 % din totalul adulților în vârstă de muncă participă la programe de formare în fiecare an, în conformitate cu obiectivul stabilit în Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale⁷⁶. Anul european al competențelor și resursele financiare fără precedent ale UE disponibile pentru dezvoltarea competențelor în cursul perioadei de programare a CFM 2021-27, în special o sumă estimată la 65 de miliarde EUR din Mecanismul de redresare și reziliență și din Fondul social european Plus, reprezintă, de asemenea, o oportunitate unică de a accelera acțiunile care pot favoriza accesul IMM-urilor la o rezervă profundă și diversă de competențe, cum ar fi propunerile privind educația și competențele digitale⁷⁷. În acest sens, proiectul-pilot privind Certificatul european de competențe digitale⁷⁸, în cooperare cu statele membre și cu părțile interesate, va contribui la sporirea transparenței și a recunoașterii competențelor digitale, facilitând accesul IMM-urilor la talentele de care au nevoie pentru tranziția digitală.

Ca parte a modernizării sistemelor de educație și formare profesională (EFP)⁷⁹, UE sprijină, de asemenea, centrele de excelență profesională⁸⁰ pentru a dezvolta „ecosisteme de competențe” locale, de la producția avansată la inteligența artificială, la tehnologia apei și la înverzirea urbană. Aceste centre colaborează îndeaproape cu întreprinderile, inclusiv cu

⁷⁴ Cererea Comisiei privind emiterea unui aviz de către ABE cu privire la împrumuturile și creditele ipotecare verzi din noiembrie 2022.

⁷⁵ COM(2020) 274 final.

⁷⁶ Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale, aprobat de șefii de stat și de guvern în 2020, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1607&langId=en>

⁷⁷ COM(2023) 205 final și COM(2023) 206 final.

⁷⁸ <https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/digital-education/action-plan/action-9>.

⁷⁹ Recomandarea Consiliului 2020/C 417/01.

⁸⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501>.

IMM-urile, și contribuie la dezvoltarea regională, la antreprenoriat, la inovare și la strategiile de specializare inteligentă. Alianța europeană pentru ucenicii sprijină promovarea de programe de ucenicie mai multe și mai bune în întreaga UE, ca parcursuri de învățare eficace pentru a atrage lucrătorii calificați de care au nevoie întreprinderile, în special IMM-urile.

În cadrul Pactului UE pentru competențe⁸¹, 18 parteneriate la scară largă pentru competențe (LSP), care acoperă toate ecosistemele industriale, colaborează pentru identificarea nevoilor în materie de competențe și pentru introducerea de cursuri de formare în întreprinderi și în lanțurile lor de aprovizionare pentru perfecționarea și recalificarea unui număr de 10 milioane de lucrători până în 2030. IMM-urile sunt implicate activ în toate parteneriatele la scară largă pentru competențe în mod direct, în calitate de membri individuali, și indirect prin intermediul organizațiilor de rețele sectoriale. Parteneriatul cu alți actori, cum ar fi partenerii sociali, și rețele în cadrul parteneriatelor la scară largă pentru competențe le oferă acestora acces la programe de formare, la conținut și la materiale care, în caz contrar, nu le-ar fi fost accesibile având în vedere dimensiunea și resursele lor limitate.

Rețeaua întreprinderilor europene joacă un rol important în oferirea de formare IMM-urilor pentru a le ajuta să se conformeze noilor cerințe, să profite de oportunitățile oferite de măsuri precum Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete sau Actul privind materiile prime critice și să abordeze implicațiile Pactului verde și ale legislației în materie de durabilitate, cum ar fi Directiva privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor.

Competențele antreprenoriale sunt esențiale pentru a-i ajuta pe antreprenorii existenți să își dezvolte afacerea și pentru a încuraja un număr mai mare de persoane să urmeze o carieră antreprenorială. Pentru a sprijini femeile să devină antreprenoare, Comisia a desfășurat activități de sensibilizare combinate cu activități de formare, mentorat și îndrumare și cu îmbunătățirea accesului antreprenoarelor la finanțare și la rețele de întreprinderi. De exemplu, Erasmus pentru tineri antreprenori⁸² a sprijinit peste 9 000 de femei antreprenoare, iar inițiativa Women TechEU⁸³ a oferit finanțare întreprinderilor înființate de femei, cu un buget de peste 10 milioane EUR. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a debloca întregul potențial antreprenorial al femeilor, tinerilor și grupurilor expuse riscului de excludere.

În final, este nevoie și de simplificarea proceselor pentru ca IMM-urile să atragă talente din străinătate. Comisia va propune mai târziu în cursul acestui an un pachet privind maximizarea potențialului mobilității talentelor, care va include o propunere legislativă privind instituirea unei rezerve de talente la nivelul UE și o inițiativă de colaborare cu statele membre pentru a facilita recunoașterea mai rapidă a calificărilor profesionale ale resortisanților țărilor terțe, inclusiv prin parteneriate cu țările terțe, pentru a îmbunătăți recrutarea și corelarea cererii cu oferta de locuri de muncă.

⁸¹ Pactul încurajează, de asemenea, parteneriatele la nivel regional pentru a sprijini perfecționarea și recalificarea forței de muncă, inclusiv a celei din IMM-uri. Potrivit rezultatelor sondajului, de la lansarea sa în 2020, aproape două milioane de persoane au beneficiat de eforturile concertate ale membrilor pactului. În plus, membrii au realizat o investiție agregată de aproape 160 de milioane EUR în activități de perfecționare și recalificare. https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en.

⁸² <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=ro>.

⁸³ https://eisma.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en.

Comisia:

- **Acțiunea 16:** va prezenta o propunere de instituire a unei rezerve de talente la nivelul UE și o inițiativă de îmbunătățire a recunoașterii calificărilor și a competențelor resortisanților țărilor terțe în vederea abordării lacunelor în materie de competențe de pe piața muncii din UE – până în T4 din 2023.
- **Acțiunea 17:** va colabora cu grupuri al căror potențial antreprenorial neexploatat rămâne ridicat, cum ar fi femeile, tinerii și persoanele cu dizabilități, prin campanii de sensibilizare, mentorat și îndrumare.

3.4 Sprijinirea IMM-urilor pe parcursul întregului ciclu de viață al acestora

3.4.1 Înființarea unei noi întreprinderi

De la revizuirea „Small Business Act”⁸⁴, Comisia a colaborat cu statele membre pentru a reduce timpul necesar pentru înființarea de noi întreprinderi. Inițiativa din 2016 privind întreprinderile nou-înființate și extinderea acestora⁸⁵ a inclus o serie de acțiuni menite să sporească atractivitatea pentru antreprenori a înființării și extinderii unei întreprinderi în Europa. Comisia încurajează, de asemenea, statele membre să stimuleze crearea de întreprinderi noi prin punerea în aplicare a principiilor și a celor mai bune practici prezentate în Declarația privind standardul de excelență „Startup Nations” al UE⁸⁶, cum ar fi:

- facilitarea creării de noi entități juridice pentru întreprinderile nou-înființate, atât online, cât și offline, într-un interval de timp minim și cu costuri minime, inclusiv făcând posibilă depunerea online a documentelor administrative pentru înființarea unei întreprinderi noi sau a unei filiale în alte state membre⁸⁷;
- crearea unei căi rapide pentru întreprinderile nou-înființate (inclusiv a unui serviciu de asistență privind accesul pe piață) prin intermediul unui ghișeu unic online care să ofere informații complete cu privire la cerințele administrative naționale și la oportunitățile de finanțare, care să fie conectat la portalul digital unic;
- sprijinirea diversității și a incluziunii, în conformitate, de asemenea, cu planul de acțiune pentru economia socială⁸⁸.

3.4.2 Dezvoltarea întreprinderii

Măsurile din prezenta comunicare vor permite IMM-urilor să devină competitive și să se dezvolte. IMM-urile sunt definite în prezent ca întreprinderi cu mai puțin de 250 de angajați și cu o cifră de afaceri anuală de până la 50 de milioane EUR sau cu un bilanț total de până la 43 de milioane EUR. Aceste praguri au fost stabilite în 2003. Cu toate că, douăzeci de ani mai târziu, marea majoritate a întreprinderilor se încadrează în continuare în definiția IMM-urilor, unele întreprinderi depășesc caracteristicile prevăzute în definiție și devin așa-numitele întreprinderi cu capitalizare medie.

⁸⁴ COM(2011) 78 final.

⁸⁵ COM(2016) 733 final.

⁸⁶ <https://startupnationsstandard.eu/files/SNS-declaration.pdf>.

⁸⁷ În conformitate cu Directiva (UE) 2019/1151 și cu propunerea COM(2023) 177 final.

⁸⁸ COM(2021) 778 final.

În 2021, Comisia a evaluat definiția IMM-urilor și a ajuns la concluzia că aceasta este în continuare relevantă (cifra de afaceri medie a IMM-urilor din UE rămânând cu mult sub pragul stabilit)⁸⁹. Această evaluare a fost efectuată pe baza datelor din 2018 și nu a putut reflecta impactul pandemiei, al războiului din Ucraina și al crizei energetice, care au zdruncinat de atunci economia UE și, în special, au determinat o creștere semnificativă a inflației, care se reduce doar treptat. În plus, având în vedere provocările economice actuale și viitoare – de la digitalizare la schimbările demografice –, ar trebui să se acorde o mai mare recunoaștere creșterii productivității din ultimele două decenii și să se țină seama de aceasta atunci când sunt definite limitele superioare ale statutului de IMM.

În evaluarea din 2021 a fost, de asemenea, recunoscută necesitatea de a „examina provocările cu care se confruntă întreprinderile odată ce au depășit etapa de IMM”⁹⁰. De exemplu, pot exista efecte de plafon în cazul în care beneficiile diferitelor măsuri luate în favoarea IMM-urilor se pierd atunci când o întreprindere aflată în creștere depășește unul dintre acești parametri.

Un studiu recent al Comisiei a evidențiat rolul esențial pe care îl au întreprinderile cu capitalizare medie în cadrul economiei UE⁹¹: întreprinderile mici cu capitalizare medie (între 250 și 499 de angajați) și întreprinderile mari cu capitalizare medie (între 500 și 1 499 de angajați) reprezintă împreună peste 13 % din totalul locurilor de muncă din sectorul întreprinderilor nefinanciare europene. Ponderea întreprinderilor cu capitalizare medie este deosebit de ridicată în cadrul ecosistemelor industriale care sunt esențiale pentru competitivitatea și suveranitatea tehnologică a UE: sectoarele produselor electronice, aerospațial și al apărării, al energiei, al industriilor energointensive și al sănătății.

Sunt disponibile diverse scheme de finanțare pentru finanțarea de risc și pentru extindere aprobate de Comisia Europeană în vederea sprijinirii procesului de dezvoltare dinamică a acestor întreprinderi și a abordării deficitului de finanțare cu care se confruntă acestea. Orientările privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc conțin o definiție a întreprinderilor mici cu capitalizare medie și permit acordarea de sprijin, în anumite condiții, acestor întreprinderi. De asemenea, Comisia oferă statelor membre posibilitatea de a sprijini întreprinderile cu capitalizare medie în temeiul cadrului temporar de criză și de tranziție⁹² și al Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare revizuit⁹³.

Întreprinderile mici cu capitalizare medie se dezvoltă, de obicei, mai rapid, sunt mai inovatoare și abordează mai bine aspectul digitalizării în comparație cu IMM-urile, însă se confruntă în continuare cu anumite provocări, cum ar fi deficitul de angajați calificați sau sarcina administrativă. Datele statistice privind întreprinderile mici cu capitalizare medie sunt limitate și nu există o abordare coerentă pentru sprijinirea dezvoltării acestor întreprinderi.

⁸⁹ Cea mai recentă evaluare este documentul COM SWD(2021) 280 final.

⁹⁰ SWD(2021) 280 final.

⁹¹ *Study to map, measure and portray the EU mid-cap landscape* (Studiu pentru cartografierea, măsurarea și prezentarea peisajului întreprinderilor cu capitalizare medie din UE), 2022, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad5fdad5-6a33-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-277396461>.

⁹² COM(2023) 1711.

⁹³ Regulamentul (UE) 2023/1315 al Comisiei.

Comisia:

- **Acțiunea 18:** va acorda atenție nevoilor întreprinderilor care depășesc pragurile din definiția IMM-ului, precum și ale gamei mai largi de întreprinderi mici cu capitalizare medie și, **până la finalul anului 2023:**
 - a. va analiza impactul inflației ridicate și al creșterii pe termen lung a productivității, precum și interacțiunea cu posibile măsuri suplimentare pentru întreprinderile cu capitalizare medie, pentru a crește pragurile financiare prevăzute în definiția actuală a IMM-ului, atunci când o astfel de creștere se justifică;
 - b. va elabora o definiție armonizată pentru întreprinderile mici cu capitalizare medie;
 - c. **ulterior**, va lua măsurile necesare pentru a reflecta o definiție revizuită a IMM-urilor în actele legislative relevante și
 - d. va crea un set de date pe baza definiției întreprinderilor mici cu capitalizare medie și va evalua posibilele măsuri de sprijinire a acestor întreprinderi pe parcursul procesului lor de dezvoltare (inclusiv eventuala aplicare sub formă adaptată a anumitor măsuri în favoarea IMM-urilor).

3.4.3 Transferul întreprinderii, prevenirea insolvenței și acordarea unei a doua șanse antreprenorilor

Transferurile reușite de întreprinderi aduc beneficii economiei și structurii sociale a Europei, și anume evitarea pierderii de locuri de muncă și protejarea activității economice. Recomandarea Comisiei privind transferurile de activitate, care abordează principalele aspecte juridice, fiscale și administrative ale transferurilor de întreprinderi, rămâne valabilă în prezent⁹⁴. Comisia a promovat cele mai bune practici în materie de transferuri de întreprinderi dezvoltate fie în cadrul mai multor proiecte finanțate de UE⁹⁵, fie de către alte părți interesate care desfășoară activități în domeniu. În 2021, Comisia a efectuat un studiu privind îmbunătățirea bazei de date privind transferurile de întreprinderi⁹⁶. În plus, în propunerea sa de recomandare a Consiliului privind dezvoltarea condițiilor-cadru ale economiei sociale⁹⁷, Comisia a recomandat statelor membre să asigure un cadru favorabil pentru transferurile de întreprinderi către angajați pentru a forma cooperative de lucrători. Având în vedere importanța transferurilor de întreprinderi, Comisia este pregătită să facă un bilanț al evoluțiilor recente din statele membre.

Academia „Early Warning Europe Mentor”⁹⁸ va elabora un program de învățare online pentru mentori, care vor fi în măsură să sprijine mai bine întreprinderile expuse riscului de insolvență și să îi ajute pe proprietarii de întreprinderi să își transfere întreprinderile către generația următoare.

⁹⁴ COM 94/1069/CE. În special, Comisia a propus stimulente fiscale specifice, cum ar fi reducerea condiționată a impozitelor pe succesiune și donații în cazul succesiunilor familiale, amânări condiționate la plata impozitului sau scutiri fiscale pentru reinvestiții sau stimulente fiscale specifice pentru a încuraja transferul întreprinderii către angajați, cu scopul de a se asigura că impozitele pe transfer nu pun în pericol supraviețuirea întreprinderii.

⁹⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/supporting-entrepreneurship/transfer-businesses_en.

⁹⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fdfae129-69bb-11eb-aeb5-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-190448642>.

⁹⁷ COM(2023) 316 final.

⁹⁸ <https://www.earlywarningeurope.eu/mentor-academy>.

În final, având în vedere că aproximativ 50 % dintre întreprinderile noi au dat faliment în primii cinci ani⁹⁹, prin politica în materie de insolvență, Comisia oferă sprijin antreprenorilor care s-au confruntat cu falimentul pentru a se asigura că aceștia pot beneficia rapid de o a doua șansă. Directiva privind restructurarea și insolvența urmărește să prevină falimentul și să ajute întreprinderile insolvabile să se redreseze. Până la jumătatea anului 2026, Comisia va prezenta un raport privind aplicarea și impactul dispozițiilor directivei. În plus, în 2022, ca parte a uniunii piețelor de capital, Comisia a propus o directivă privind armonizarea anumitor aspecte ale normelor de drept în materie de insolvență¹⁰⁰. Cea mai inovatoare caracteristică a sa se referă la introducerea unei proceduri de lichidare simplificate, rapide și eficiente din punctul de vedere al costurilor pentru microîntreprinderi. Comisia încurajează colegiul să accelereze adoptarea de urgență a acestei propuneri. Adoptarea sa este esențială pentru a asigura proceduri de insolvență mai eficiente și, prin urmare, un număr tot mai mare de investiții transfrontaliere, inclusiv pentru IMM-uri.

Comisia:

- **Acțiunea 19:** va evalua condițiile-cadru pentru transferurile de întreprinderi în statele membre, împreună cu rețeaua reprezentanților pentru IMM-uri – până în T2 din 2024.

4 Concluzii

IMM-urile continuă să își desfășoare activitatea într-un mediu economic foarte nesigur. Nivelurile inflației în scădere, dar persistente, vor continua să exercite presiuni asupra valorii adăugate și a ocupării forței de muncă, în timp ce incertitudinea geopolitică va menține multe dintre lanțurile de aprovizionare în stare de tensiune.

Prin urmare, pe lângă sprijinul financiar, inclusiv efortul masiv din partea Comisiei, însumând în total aproximativ 200 de miliarde EUR până în 2027, este necesară intensificarea sprijinului politic pentru IMM-uri, pe baza acțiunilor descrise în prezenta comunicare. Toate aceste acțiuni se axează pe cele trei provocări operaționale principale pentru IMM-uri – sarcina administrativă, finanțare și competențe – cu scopul de a atinge obiective foarte concrete: asigurarea unui cadru de reglementare favorabil, reducerea cerințelor de raportare, simplificarea impozitelor, stimularea lichidității, îmbunătățirea accesului la finanțare, asigurarea competențelor adecvate pentru IMM-uri și sprijinirea acestora pe parcursul întregului lor ciclu de viață.

Astfel cum se reamintește în Strategia Comisiei pentru IMM-uri¹⁰¹, asistența și sprijinul eficace pentru IMM-uri depind de un efort concertat și de un parteneriat solid între toți actorii – instituțiile UE, autoritățile naționale, regionale și locale, IMM-urile, întreprinderile mari, partenerii sociali, societatea civilă și investitorii. În special, Comisia invită statele membre să aplice principiul „a gândi mai întâi la scară mică” la nivel național, regional și local.

În ceea ce privește Comisia, trebuie activate toate pârghiile posibile care pot facilita și oferi o mai mare claritate activităților desfășurate de IMM-uri. Oferirea de ajutor pe termen scurt, punerea bazelor pentru asigurarea competitivității și rezilienței lor pe termen lung și

⁹⁹ COM(2012) 795 final.

¹⁰⁰ COM(2022) 702 final.

¹⁰¹ COM(2020) 103 final.

promovarea unui mediu de afaceri echitabil și favorabil IMM-urilor se află în centrul abordării Comisiei.